

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 4.

Szent Imre herceg lobogója.

Hol van a nagyvárad Szent Imre egyesület?

Van itt királyi katolikus jogakadémia, a melynek ifjusága legnagyobb részt keresztény és magyar. Tetterőnek, nemes idealizmusnak kellene havitenie ezt az ifjúságot. Látniok kellene azt a veszedelmet, a mely az országot minden felől fenyegeti. Ha van még bennök egy gondolat! apáik magyar lelkéből, egy csepp az édes anya keresztény hitéből, e haza magyar és keresztény jellegét legszentebb ideáljuknak kellene tekinteniök. Nem lehetne előttük magasabb cél, mint ennek az ideálnak a megközelítését előmozdítani.

Keresztény magyar ifjak ők, mint volt a keresztény magyar ifjak ideálja: Szent Imre herceg. Miért nem tömörülnek hát az ő fehér lobogója alatt?

Hol van a nagyvárad Szent Imre Egylet?

Sehol.

Budapesten a keresztény magyar ifjuságnak van egyesülete, melynek patronusa a szent királyfi. Kolozsvárt, Kasán állami jellegű főiskolák keresztény

ifjusága Szent Imre egyetbe tömörült. Nagyvárad katolikus jogakadémiája azonban a Szent Imre Egyletet fölöslegesnek tartja.

Sok mindent fölöslegesnek vélnek újabban erre felé.

Fölösleges már a hazafias érzés; ifjaink a Népszavát olvassák. Fölösleges a komoly tudás; ifjaink fiók-Piklerek stréberkedéseinek lelkesednek. Fölösleges a kegyelet is: halottak estéjén a népes királyi katolikus jogakadémián mindössze négy ifju akadt, a kinek szívében nem halt ki a kegyelet érzése a magyar szabadságért elhunyt nemzeti vértanúk, az irodalom jelesei, a porladó tanárok és elhunyt kartársaik emlékezetére iránt.

Hol van a Szent Imre egyesület, hogy a tévedezőket visszavezesse az ifjuság ideális lelkesedéséhez, tiszta gondolkodásához méltó utakra?

Tiszta gondolkodás! Ezt a szót is kár volt leírni. Nem a jogakadémiáról, általában az egész magyar fiatalságról jutnak eszébe az embernek a legszomorubb gondolatok. A kegyelet ünnepén nincs, a ki faklyát ragadjon kezébe; de van bőségesen látogatója minden kávéháznak, minden lebujaak, van kártyás fiatalság, van tivornyázó fiatalság, van a szülők keserves keresményét ledér szórakozásokra pazarló fiatalság — de nincs

Szent Imre herceggel együtt érző fiatalság.

Petőfi azt kérdezte, hogy lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? Ma így aktuális a kérdés: milyen gyümölcs lesz annak a fának, melynek már virágába belevette magát a féreg?

Nehezebb ma az élet ezerszer, mint volt azelőtt. Több a kísértés, több a romlás felé hajszoló nyomorúság is. A bűn vámszedőjének fényes jövődelme akad s az ősi erények kezdenek feledésbe menni. Utánuk megy az ősi erő, az ősi dicsőség is.

Hol van a Szent Imre Egylet, mely kiírta a metelyt?

Nehéz időkben nehéz a küzdelem. Egyes ember alig tud megállani a nagy harcban. Az élet minden nyilvánulásában kéz kezet keres, a mely támogassa, erősítse. Egyesületekben talál erős várat a hazafiaság, az irodalom, a gazdaság, a politika. Egyesülés útján kell megóvnunk a nemzet legfőbb kircsét: a magyar ifjuság lelki világát is.

Szent Imre lobogója alatt kell tömörülnie a magyar fiatalságnak. Magyar volt a szíve, tiszta a lelke, királyian férfias a gondolkozása. Magyarság, keresztényi tisztaság, férfiaság — ezekkel ékeskedjék az a nemzedék, mely a jövőben érvényesülni akar.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ébresztő óra.

Írta Ifj. Molnár Károly.

Mikor Toldi Miklós oly szerencsétlenül hajította György bátyja ellenkező hajdu népe közé a rettentő malomkövet, amelyen ült vala, hogy a megtalált hajduszemélynek »mint olajütőben szétmállott a teste... stb., nem írom tovább, mert hosszú körmondattal lenne belőle. Elég az hozzá, hogy szegény Miklósnak menekülni kellett.

De anyjától még sem akart bucsuzatlanul elszakadni, visszalopódzott hát és ott leskelődött, bemenjen e, ne menjen? Mikor így tétovázott — mint a vers mondja — nagy csend vala, »csak egy szű percegett a szemöldök lábán.«

Miklós a nagy félelemben (nehogy megijedjen a drága »nagyasszony«) meghallotta a szűperceget...

Ez előzmények előrebocsátása után senki sem fog csodálkozni Demeter barátunkon, aki sétatjáról hazatérve, midőn benyit szobájába, meghallotta ébresztő órájának tik-takját.

Igaz, az óra már két esztendő szobalására s eddig nem figyelt ketyegésére oly különös módon Demeter.

Leül s éppen egy az imént látott idillikus jelenetnek tárcacikké való rögzítéséhez kezdte összeszedni jobbik esztét, amikor gondolataiba beleszólt az ébresztő óra:

— Tik-tak.
 — Természetes dolog! — morgá Demeter — hisz az óra azért ketyeg, mert ő óra.
 — Tik-tak.

Leírta a címet.
 — Tik-tak, tik-tak.
 — Csodálatos! — éppen most kell nekem meghallani az óra ketyegését, mondá és irni kezd:

— Májusi alkonyatkor... tik-tak...
 De ez már mégis sok! Ez az átkozott óra ma jobban zajong, mintha a szomszéd torony mind a három harangja szólana... tik-tak...

Feláll, sétálni kezd. Sétál, sétál, az óra meg éppen az ő sétáló lábai alá veri a marsot: tik-tak, tik-tak, Bosszantó! Nem! Örültségl! Szégyelheted magad Demeter, saját órád, két esztendő lakótársad üz gunt belőled. Eh! Azért sem figyelek reál!

— Tik-tak, tik-tak! kacagott az óra.

Demeter végtelen dühbe gurult s fogta a komisz órát s elzárta a ruhaszekrénybe.

Azután nyugodtan kezdett irni.

Micsoda költői csend? Még csak egy szű sem perceg a szemöldökében. Az óra, a megszokott jó cimborá, az ébresztő óra nem ketyeg.

— Vajjon nem ketyeg?

Demeter figyelni kezd. Csakugyan ketyeg. Hallatszik, csak figyelni kell rá.

— No csak ketyegj pajtás, — mosolygott Demeter és irni kezdett.

... ott játszott a lenyugvó nap minden szép bibora a nyugati égen... tik-tak tik-tak, hallatszik a szekrényből.

Ismét ez az átkos ketyegés! most már hallja; de mennyire zakatol! Mintha csak kalapácsal vernék a szekrény oldalát. Ir.

— Megindult az ifju... tik-tak, tik-tak! De-me-ter-hal-lod? tik-tak! tik-tak! — hallatszik a szekrény belsejéből.

— Utálatos masinájal! Lecsarja a tollát Demeter, nekirohan a szekrénynek s gyűlölt ébresztő órát kivéve, párnái közé rejti az ágyba.

— Innen csak nem fogsz zavarni!

Csakugyan ismét csak az a méltóságjeljes csend.

Demeter teljes odaadással ragadta meg

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

s i r k ő g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Flók telepek: 179

Déva. Nagyszében, Bánpatak.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi síremlékekben. sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Ne mondjátok, hogy romlott ez a kor s hogy a romlás közepette elvész a nemes lélek. Nem a kor romlott, hanem az emberek szerették meg a romlottságot. Ki kell emelni nemzedékünket ebből a posványból s meg kell kezdeni a nemesítés munkáját a zsenge hajtáson: a fiatalságon. Hogy ha majd egy későbbi, tisztultabb, szebb kor fölemeli kérdő szavát: hol a Szent Imre herceg lobogója? — akkor minden magyar ifju büszkén üssön mellé: itt vagyok!

Azok a tiszta, férfias szívek lesznek az ország legerősebb bástyái.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 4.

Elnök: *Fusth Gyula* 10 órakor megnyitja az ülést és nyomban áttérnek az indemnítási javaslat tárgyalásának folytatására.

Babics Lajncsák horvátul beszél a javaslat ellen.

Lengyel Zoltán: Lukács Lászlóval polemizál, aki azt állította, hogy a nemzetiségiek mai erejüket Bánffyknak köszönhetik, mert Bánffy üldözése alatt kezdték meg szervezkedési akcióikat. Szervezkedtek gazdaságilag és terjeszkedtek is, ezt is statisztikailag bizonyítja. Hát ebben lehet igazuk. De semmiképpen sincs igazuk ha Apponyi iskolai törvényével szemben szintén ilyen álláspontra helyezkednek, mert mindeddig és most is visszafejlődés van, nem pedig előrehaladás. Tiszta román községet úgy se lehet megmagyarosítani iskolák által, hanem inkább lehet becsületes közigazgatással,

tollát s annak teremtő tintás végét ismét a betűbarázdák szántogatására irányítja.

Még két percig nem hallott az órakettyegésből egy kukkot sem és ez idő alatt éppen másfél sort irt le, amikor az óra elkezd egyszerre veszett módon berregni a párnák mélyén.

— Mi a menydörgő hét ördög szülte sátnarsarjadék! s kétségbeesetten káromkodik.

Nem az óra, hanem Demeter.

Feláll, széthányja nyugvóhelyét, amikor is észreveszi, hogy hiszen a szegény óra csak kötelességét teljesítette.

Ugyanis ő, már mint Demeter ur, reggelenként pont 6 órakor szokott felkelni, természetesen az ébresztő óra berregő hangjaira; akkor aztán mielőtt lejárna, el szokta zárni az ébresztő gépezetet.

Most az elzáró csavar a párnák melengető akadékoskodására kinyitott, az óra éppen delutáni 6 órát mutatott s a hűséges szerszám — mint mondám — csak kötelességének tett eleget mostani zakatolásával.

Demeter megcsóválta fejét s bozontos üstökébe ereszté bontófésű gyanánt kezeügyében levő tiz ujját.

Dühe tetőfokra hágot.

Ez éktelen düh hatása alatt mohón ragadta meg a bosszantó óramű alkotmányt és egy erős reáhatással képtelenné tette a kettyegésre. Elrontotta.

Az óra megállt. Megszűnt dobogni érzéketlen szíve.

Demeter ur diadalmasan tette félre a megnyugodott órárt s a halotti csendben sikerrel fejezte be az idillikus tárcaközleményt.

Azután még egy megvető oldalpillantást vetett a boldogtalan ébresztő-óra s a nyolc órai harangzó a kaszinó megszokott vacsorás asztalánál találta Demetert, a mai napon oly peches ébresztő-óra-tulajdonost.

közigazdasági uton és a katonaság által megmagyarosítani. A román iskolában négy év alatt sem tanulnak meg magyarul, de a káplár két hónap alatt is megtanítja őket. Nincs olyan nagy haszon tehát a magyar nyelv kötelező tanításának, mint ahogy a nemzetiségiek gondolják.

Farkasházy Zsigmond: Ez az ő malmukra hajtja a vizet.

Lengyel Zoltán: En most nem a kormány szempontjából beszélek. Nekem meg van a magam nézete ebben a kérdésben. Allítja, hogy a románságnak az iskola, az egyház s a gazdasági téren való szervezkedésével szemben a magyarságnak iskolai és egyházi szervezkedése semmit sem ér. Erdélyben pusztul a magyarság, de szaporodik az oláhság. A románok annyira szervezkednek, amely a nagy románianak (Oroszország, Magyarország, Bulgária, Szerbia, Macedónia, Besszorábia) megvalósítása érdekében mindent elkövet, a papjaik megesketik hívőiket. (Na ez nem áll! — kiáltások a nemzetiségi oldalon). A többi uraknak mondhatják azt, de nekem nem, mert én tapasztalásból beszélek. Önök erre a soha meg nem valósulható álmaikra tudtak egy egységes szervezetet csinálni, míg mi teljesen szervezetlenül állunk, holott semmi hódításra nem törekszünk, csak a saját érdekeinket védjük.

Szónok kéri az elnököt, hogy adjon neki öt perc szünetet, mire az elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után

Vecsey Lajos alelnök elnököl.

Lengyel Zoltán: Magyarországnak szervezkedni kell a magyarság erősítésére, mert különben vereség után éri. A függetlenségi párt eltért programjától; a bankkérdés a kvótakérdés és a vámközösség kérdését és ma is ott vannak, ahol voltak. Ezután Kossuth Ferencnek a kiegyezést támogató beszédeivel foglalkozik. A szabadelpvűpárt 30 éven át nem emelte a kvótát, míg a függetlenségi párt 2 év alatt 2 százalékat emelte. Az indemnítást nem szavazta meg.

Benedek János: Szeretném látni azt a kvótát, amit ez a párt nem szavaz meg.

Ugron Gábor (ingerült hangon fordul Benedek fölé) Ezt kikérem magamnak. Ezt ne mondja.

Lengyel Zoltán: Ő a kvótát meg nem szavazta még az ellenértékkel sem. Majd a kiegyezés pontjainak részletezésébe kezd.

Éber Antal: Fogalma sincs a kiegyezéshez.

Lengyel Zoltán: Bizalmi kérdéssé tegye a párt a bankkérdés megoldását a kiegyezés tárgyalása előtt és csak az önálló bank biztosítása után szavazza meg a kiegyezést.

Lengyel Zoltán: A kiegyezés birálatával foglalkozik s úgy tünteti fel a benne foglalt vívmányokat, mint a melyek nem érnek semmit. Az indemnítást nem szavazza meg.

Boics Milán kéri beszéde holnapra halasztását.

A ház az engedélyt megadja.

Ezután elfogadták *Ugron Gábornak* az üléseknek egy órával leendő meghosszabbítása tárgyában beadott indítványát és az ülés véget ért.

A csabai templom alapkövetétele.

Lapunk legutóbbi számában említést tettünk arról, hogy Csabán a kath. hívek részére új templom építéséhez fogtak. A templom a csabai hívek, a megyés püspök áldozatkészségéből a vallásalap hozzájárulásával jutott annyira, hogy alapjait kiálták s falainak rakását erős munkával megkezdték. Az alapkö megáldására és elhelyezésére dr. *Szmrecsányi Pál* megyés püspök megbízásából *Fetser Antal* tsz. püspök szombaton este érkezett Csabára, hol a város és hitközség egyetértő lelkesedésével fogadták. A püspök a város négyes fogatán, hosszú kocsisor kísérete mellett a plebánia kertjében felállított ideiglenes templom elé hajtatott, hová az előirt szertartások mellett vezette be a papság a főpapot.

Az alapkö és alapok megáldása vasárnap reggel történt a csabai hívek lelkes részvétele mellett. *Nemeskey Andor* szentszéky ülnök, a hitközség érdemes lelkésze szinte elfogódott hangon adott kifejezést szent beszédében annak az öröme, hogy híveire ez a nevezetes nap felvirradt. Majd a lefolyt szertartások magyarázata után az imádság helyévé avatott épületre a hívek szeretetét és érdeklődését hívta fel. Szent beszéd után a szabadban felállított hordozható oltáron *Fetser Antal* püspök énekes szent misét mondott, mely alatt *Kny Antal* tb. kanonok, ker. esperes, *Nemeskey Andor* plebános, *Makkay József* karkaplan, *Ruszká Zoltán* dobzi lelkész, *Münch Szilárd* gyulai gimn. tanár s a helybeli káplánok segédkeztek. A templom alapjainak minden elfoglalható részét s a falakon kívül álló helyeket a csabai hívek, a 101. gyalogezred tisztikara és díszőrsége s a város előkelőségei töltötték meg. Szent mise alatt a hívek magyar éneke hirdette a csabai katolikusok vallás- és hazaszeretetét.

Az istenitisztelet végeztével a papság, majd a hitközség tisztelt a püspöknél, bemutatva azt a tiui hódolatot, melyet a megyés püspök és küldötte iránt tanusítanak.

Fetser Antal püspök az egyháztanács előtt, amidőn egyrészt szíves készséggel vállalkozott arra, hogy a csabai hívek hódolatát dr. *Szmrecsányi Pál* megyéspüspök elé terjessze, másrészt lelkesen fejtegette azt az érdemszerző vállalkozást, mely a hitközség jelenlegi vezető férfainak jelölt ki a Gondviselés.

A tisztelgés befejeztével a hitközség és város előkelőségeinél látogatásokat tett a püspök.

Délben a plebános, vendégszerető asztalánál ebédet adott, melyen a püspökön kívül *Merkl* altábornagy, *Fábry* orsz. képviselő, *Hofhauser* tanár, *Král* és *Reznicek* őrnagyok, *Achim* Gusztáv és *Polgár* Ferenc mérnökök, *Korossy* Lajos városi főjegyző, dr. *Pándy* István hitközs. elnök, *Molnár* József birtokos, a templomépítést vezető három helybeli vállalkozó, a hitközség gondnoka és a papság voltak jelen.

É helyen említjük még, hogy a hatalmas két tornyu templomot *Hofhauser* bpesti építész-tanár tervezte, s az ő felügyelete alatt három csabai építőmester épített, kik három félév alatt óhajtják a hatalmas vállalatot befejezni. *Achim* Gusztáv Csaba város főmérnöke szíves készséggel vállalkozott arra, hogy a városnak is külső dísz adó templom építése közben teljes tudásával és buzgalomával lesz segítségére a katolikusoknak, s ezek között azoknak, akik

a templomépítésnek eddigi gondjait viselték. Nemeskúy Andor plebános mellett jelentős szerepe van itt dr. Pándy István ügyvéd, hitkönyvtáros lelkes buzgalmanak és fáradhatatlan tevékenységének, melyért elismeréssel adóznia magának a felszentelő püspök is kedves kötelességének tartotta.

UJDONSÁGOK.

Katholikus Sajtóegyesület.

A Pécsen fényes sikerrel megtartott katolikus nagygyűlésnek egyik legnagyobb jelentőségű eredménye az a lelkes mozgalom, melynek célja a keresztény erkölcsi elveken nyugvó sajtó és irodalmat, de főleg és elsősorban a keresztény napisajtót kiemelni megalázott helyzetéből, föllendíteni az idők színvonalára és versenyzéssé tenni. Mindezt azért, hogy a krisztusi világnézethez és a keresztény erkölcsi elvekhez ragaszkodó katolikusoknak milliói ne legyenek kénytelenek olyan ujságokat olvasni, melyek napról-napra merészebb cinizmussal, folyton fokozódó kiméretlenséggel, egyre palástolatlanabb rosszindulattal tapossák lábba azokat az eszményeket, hitbeli meggyőződéseket, hazafias érzelmeket, erkölcsi elveket és intézményeket, melyeket az olvasó kegyelettel tisztelt szívében őriz és magáénak vall.

A nagygyűlésnek országosan egybesereglett közönsége elérkezettnek látta az időt arra, hogy végre fölszabadítsuk magunkat megalázó és türehtelen helyzetünkből, hogy saját legszentebb meggyőződéseinkkel szembe, hitünk, egyházunk és intézményeink iránt ellenséges, romboló hatású sajtót saját filléreinkkel fejlesszünk, főként kereskedő s ellenünk forduló hatalommá növeljük — holott ugyanezekkel a fillérekkel a mi világfőfogásunkat és eszményeinket szolgáló, szívünk tisztaságának megfelelő, hatalmas, modern és minden tekintetben megfelelő sajtót teremthetünk magunknak.

Azért a nagygyűlés határozatot hozott egy *katholikus sajtótámogató és terjesztő intézménynek* létesítése érdekében és határozatának végrehajtására egy országos előkészítő bizottságot választott.

Ez a bizottság több ízben tanácskozási gyűlést tartott dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök elnöklése alatt és alaposan megvitatta a létesítendő egyesület szervezetét, alapszabályait s az egyéb idevonatkozó kérdéseket. Az előkészület munkája tegnap lett befejezve az Országos Katholikus Sajtóegyesület megalakulásával.

Az új egyesület jövője és eredményei elé annál jogosultabb reményekkel tekinthetünk, mennél biztatóbb az a lelkes közhangulat, az a nemes áldozatkészség, melylyel a katolikus közvélemény már eddig, a megalakulás előtt is, oly örömdetes egyértelműséggel fölkarolta, hogy az alakulás előtt 15,000 koronát hozott össze a Kath. Sajtóegyesület céljaira.

Az alakuló gyűlés tegnap este hat órakor folyt le Budapesten a Szt.-István-Társulat dísztermében. Elnökké herceg Eszterházy Miklóst, Magyarország első főúrát, társelnökké a lángelkű székesfehérvári püspököt, dr. Prohászka Ottokárt választották.

Az egyesület tagja lehet minden kath. férfi vagy nő.

A *rendes* tag félévenként legalább 1 korona (vagyis egész évre 2 korona) tagdíjat fizet.

A *jótevő* tagok sorába tartozik, aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz.

Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben két éven belül) legalább 200 koronát áldoz az egyesület javára.

Disztag címe illeti meg mindazokat, akik legalább 1000 korona összeget adományoznak az egyesület részére.

Az új egyesület irodája ideiglenesen Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

* **Plébánia átadás.** Váravelence új plébánosa, Halász Gyula tegnap vette át plébániája vezetését. Gabriely Lajos kanonok vasárnap bucsuzott el hivatásától s e héten átköltözik újsori kanonoki házába.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap, hétfőn délután hosszasan tanácskozott az ingatlanok értendőkezdéséről szóló szabályrendelettel, amely szerint azon közintézmények létesítésénél, amelyek révén a környék ingatlanai értékükben emelkednek, bizonyos kötelező hozzájárulást tartoznak fizetni. E különösen aktuális most a Pecze és a Páris utak szabályozása, a Körös partok megújítása alkalmából. A jogügyi bizottság ülésén jelen voltak: Dús László elnök, dr. Stocker József, dr. Adorján Emil, dr. Berkovits Ferenc, Kőszeghy József, Tóth Márton. A szabályrendeletet, itt-ott változtatásokkal elfogadták. Ki volt még tűzve fárgyalásra a városi vasut beadványa a fürdő-vasut építésére vonatkozólag, azonban az idő előre haladván, ennek tárgyalását a csütörtökön délután tartandó ülésre halasztotta a szakbizottság.

* **Tiszti főszemle.** Tegnap délelőtt volt a tartalékos tisztek jelentkezése. A közös hadsereghez tartozó tisztek részére a városban *Edelmann* őrnagy tartotta meg a főszemlét, míg a honvédség tartalékosai az új honvédelmi tanyában jelentkeztek.

* **Farkasházy megyebizottsági tagsága.** Mint élesdi tudósítónk jelenti ott mozgalom indult meg *Farkasházy Zsigmond* megyebizottsági taggá történt megválasztásának megsemmisítése végett. A mozgalom intézői amiatt akarnak felebezést beadni a megyéhez, hogy Farkasházy megválasztásakor nem birt a megyében ingatlannal. Ez az állítás azonban nem felel meg a valóságnak, mert egy megfelelő adójárulék köteles birtokot már korábban vásárolt Farkasházy. Ugyátszik erről a felebezőknek nincs tudomásuk.

* **Gyalog vashíd a Körösön.** A Nagypiac-tér és Ezredévi Emléktér között levő u. n. Garasos hid annyira rozoga, hogy egy nagyobb áradás könnyen tönkretelheti s ezért Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a mostani fahid helyén állandó vasgialoghídat építtet. A költségeket 63000 koronában állapította meg a főmérnök és a közgyűlés úgy a terveket, mint a költségvetést elfogadta. Tehát most már csak pénz kell, hogy a vashídat felépíthessük.

* **Só hiány az élesdi járásban.** A nagy waggonhiánynak, mely még mindig tart, legnehezebb hátrányát az élesdi járásban érzik. Itt ugyanis a waggonhiány miatt az élelmi cikkek egyik legfontosabbikának, a sónak szállítását nehezítette meg. Abban, hogy az élesdi járásban u. i. már hónapok óta nincs elegendő só, mert a kereskedők nem tudnak megfelelő mennyiséget szállítani. A járásterületről mindennap zaklatják a kereskedőket a sóért, azonban eredménytelenül, mert nem kapnak egyáltalán só-

szállításra alkalmas kocsikat a vasutól. Egy élesdi kereskedő nagy utánajárással kieszközölt magának egy nyitott kocsit, melyen Deés-Aknáról saját felelősségére szállított egy waggon sót, mikor ez megérkezett, valósággal megrohanták érte a kereskedőt. A só árát a szállítási költségek miatt 28 fillérre kellett fölemelni. A sóhiány miatt felkérték *Farkasházy* képviselőt, hogy tegyen lépéseket arra nézve, miszerint a hatóság hasson oda, hogy a sóhiány megszüntetessék. *Farkasházy* képviselő a pénzügyigazgatósággal összeköttetésbe is lépett, azonban még ezideig nem történt semmiféle intézkedés.

* **Az alkoholizmus ellen.** Győrvarmegye törvényhatósági bizottsága terjedelmes memorandumot készített az alkoholizmus pusztításáról s feliratot intézett a belügyminiszterhez, hogy az alkoholizmus elleni intézkedések létesítése iránt sürgősen intézkedjék s ezen feliratát pártolási céljából megküldötte Nagyvárad városának. A tanács véleményezés végett kiadta a memorandumot a városi főorvosnak. Tegnap terjesztette elő dr. *Baróthy* Ákos főorvos véleményes jelentését, amelyben tudományosan alapon, részletesen foglalkozik az alkoholizmus veszélyével s végül javasolja, hogy Nagyvárad városa hasonló feliratot intézzen a miniszterhez.

* **A kórház vízvezetése.** Többször említettük már, hogy a városi vízvezeték nem képes az elmekórház épületeit vízzel ellátni, miért az igazgató főorvos a kórház részére az ottani szőlőkben kutakat furatott, melyből csöveken keresztül akarták a vizet levezetni. A mű most csaknem teljesen elkészült, azonban nem vált be, a csövek ugyanis nem képesek a vizet leszívni. Ez ügyben az igazgató főorvos jelentést tesz az alispáni hivatalnál és kéri fogja, hogy a mű felülvizsgálata végett a kulturmenőki hivatalt bizza meg, miszerint olyan intézkedéseket tolgatosítson mely által a mű üzembe jö-hessen.

* **Hymen.** *Winkler* Szilárd, m. kir. honvédhadnagy, *Winkler* Lajos, közs. polg. iskolai igazgató és neje *Rimler* Mariska fia ma, november 5-én vezeti oltárhoz Sátotajuhelyen *Göllner* Arankát, *Göllner* Lajos ny. pénzügyigazgatósági titkár leányát.

* **Pusztító vörheny.** Biharmegye egészségügyi viszonyai az utóbbi időben legkevésbé sem mondhatók kedvezőknek, mert míg egyfelől az alföldi részeken a tifusz szedi áldozatait, másrészen elszórtan mindenütt uralkodik valamilyen fajta a járványos betegségeknek. Az élesdi járásban Tötös községben föl lépett a vörheny járvány és ma már annyira elvan hatalmasodva, hogy nemcsak gyermekek, de felnőttek is esnek áldozatul. Tötös községe mintegy 600 lelket számlál s igen szegény nép s most ezt a maroknyi kis szegény népet a csapás valósággal kimeríti. Tegnapelőtt ott Sztanka János görög keleti lelkésznek temették el 19 éves Mariska leányát s előtte való napon egy középkori házaspárt kivánt áldozatul a vörheny. A hatóság csak későn szerzett tudomást a járványról és így a megfelelő óvintézkedéseket is csak későn tehetette meg, amikor már csaknem minden harmadik háznál fekszik egy-egy vörhenyes beteg. A járás szegény és nem képes minden közjegyzőség sem orvost tartani, nemhogy minden község tudná ezt teljesíteni. A tötösi járványra most már a leg-határozottabb intézkedéseket tette meg a főszolgabíró, hogy a további pusztításoknak elejét vegyék.

* **Tanfolyam a fertőtlenítők részére.** Az állam támogatásával Budapest székes fővá-

ros fertőtlenítő tanfolyamok rendezését határozta el s már e hónapban lesz az első ily tanfolyam. A főváros annak idején Nagy-Váradi városát is felhívta, hogy a tanfolyamra illető közveit küldje fel s a városi tanács be is jelentette, miszerint a járványkórház személyzetét felküldi a tanfolyamra. Az igazgatóság most arról értesítette Nagy-Váradi városát, hogy az általa ajánlott egyéneket nem vehette fel a novemberi tanfolyamra, mert túl nagy volt a jelentkezők száma.

*** A tüzerek ostroma egy ház ellen.** Vasárnap délután egy szerelmi csalódás valószínűsítő ostromállapotot idézett elő. Az esetről tudósításunk a következő: Berger Márton Szacsavay-utcai lakos este 6 órakor tért haza, mikor észrevette, hogy cselédje után egy tűzér surrant be a konyhába. Berger a tűzér után ment, aki leszurással fenyegette a leányt, Berger erre a tűzért megakadályozta fenyegetésének beváltásában és kérte őt, hogy távozzék. A tűzér engedelmessé vált, mire Berger szintén eltávozott. Kevés idő múlva nagy lármát hallott Berger a konyhából, mire ijedten rohant be. A tűzér akkor kivont karddal támadt a leányra és előbbi fenyegetését — úgy látszik — be akarta váltani. Berger segítségért kiáltott, mire az udvarról tömegesen siettek elő, kiknek segítségével Berger a tűzértől elvette a fegyvert, őt magát pedig az utcára tette ki. Ekkorára már 15 tűzér gyűlt össze a ház előtt, akik követelték, hogy Berger adja vissza az elvett kardot. Berger vonakodott azt tenni, mert a katonai hatósághoz akarta azt juttatni. A helyzet mind komolyabbá kezdett válni, mire Berger a rendőrségre futott, hol azt adta elő, hogy 50 tűzér meg akarja támadni az ő lakását. A rendőrségről Zilahy fogalmazó 6 rendőrt küldött ki. Mire azonban a rendőrök megérkeztek, a tüzereknek hűlt helyük volt. Berger távolléte alatt a tüzerek Berger lakását teljesen feltorgatták és ott mindent összevontak a kard miatt, melyet meg is találtak és magukkal vittek. A tüzereket nem ismerte senki, kilétük megállapítására a véletlen vezette rá a rendőröket, ugyanis a kutatás közben egy katona elveszítette sapkája mellől a kimaradási engedélyt. A kimaradási engedély Seres Lajos nevére volt kiállítva, ennek alapján a rendőrség intézkedett, hogy Serest letartóztassák és megindítsák ellene a vizsgálatot.

*** Hangverseny a tüdőbetegek szanatoriuma javára.** A tüdőbetegek szanatoriuma javára rendezendő hangverseny közbejött körülmények folytán nem november hó 9-én, hanem *ugyan ezen hó 16-ik napján (szombaton)* fog a kereskedelmi csarnokban megtartani. *Rendezőség.*

*** Megdobált villamos.** Vasárnap délután a Nagyteleky-utcán közlekedő villamos kocsi egyszerre több követ dobta, minek következtében több ablak betört a kocsin. A rendőrség megindította a nyomozást, minek folytán két vásott gyermeket letartóztattak s ellenük megindította az eljárást.

*** Hidegre fordult az idő.** A tavaszi abnormis időjárás ismétlődik. Ez év elején nem volt tavaszunk, mert a hideg téli időből hirtelen minden átmenet nélkül belejutottunk a meleg nyárba. Most pedig október hó végéig olyan időnk volt, mint augusztusban s egyszerre benne vagyunk a télben. Vasárnap már előkerültek a télikabátok, mert az őszi felöltőt keresztüljárja a hideg szél. Tegnap reggelre azután megjött az első fagy. Szóval benne vagyunk a télben.

*** Garázdálkodó piktor.** Tegnapelőtt délután Csapfalvi József nevű piktor bement a »Korona«-kávéházba és ott fizetés közben ösz-

szevesztett a fizetőpincérrel. A verekedésből kifolyólag az ember a kávéházi berendezésnek esett és az ott kezűgybe akadó tárgyakat a a szó szoros értelmében összevonta, mire a kávéházi vendégek Csapfalvit megfogták és ki dobták. A garázdálkodó festő ellen megindították az eljárást.

*** Meglőtte a feleségét** Lehecsenyi tudósítónk jelenti, hogy tegnap egy családban véres jelenet játszódott le, melynek egy teljesen ártatlan nő esett áldozatul. Ugyanis Lehecsenyi községben már régebbi idő óta rossz viszonyban élt Szán Juon unokatestvérével Szán Uasziliával. Tegnap ebből a haragból kifolyólag Szán Juon revolverből rá akart löni unokatestvérére. E szándékát Szán Juon észrevette és abban a pillanatban vetette magát a két férfi közé, mikor a ravaszt lérje megrántotta. A golyó az asszonyt érte s oly súlyosan sebesítette meg, hogy most eszméletlenül fekszik. A gyilkos szándéku testvér ellen megindították az eljárást.

*** Alapítvány az árvaházban Erzsébet királyné emlékére.** Őfelsége negyven éves koronázási jubileuma alkalmából a Nagyvárad városi árvaházban, Őfelsége, továbbá megboldogult Erzsébet királyné nevére elnevezendő két alapítványra újabb adakoztak:

Bölony József 20, Balogh Barna 2, Barabás Gyula 20, Berger Gyula 10, Berger Sándor 3, dr. Barna Andor 2, dr. Berger Ignác 10, özv. dr. Berkovics Zsigmondné 2, Bazár Gyula 1, Balázsházi Iván 4, Bóka Iván 5, Gesprega Miklós 5, Czillér Imre 2, Csatóry József 5, Csorba József 4, Csitto Károly 10, dr. gróf Csáky Adorján 10, Czifra Gerő 24, Chilkó László 4, I. sz. csendőrkerületi parancsnokság Bpest 30, VIII. sz. csendőrker. parancsnokság Debrecen 10, V. sz. csendőrker. parancsnokság Pozsony 5, gróf Desseffy Aurél 20, Deutsch K. I. és neje 10, Deutsch Arthur 6, Döri Béla 10, Dráveczky Gyula és Pál 5, gróf Desseffy Béla 10, gróf Dégentfeld Schomburg Sándor 20, báró Durneisz Gyula 5, Dobos Gyula 150, Danek Leo 1, Dsempf Henrik 1, Döczy János 15, Erőss Rezsóné 2, Elek Gusztáv 10, Dr. Des Echerolles Kruspér Sándor 5, Első gyulai házikenyérsütőde 5, Herceg Eszterházi hűbismányi javak központi igazgatósága 20, Gróf Edelsheim Gyula Lipót 20, dr. Erdélyi Sándor 20, gróf Eszterházy László 10, özv. báró Eötvös Józsefné 10, Elek József 7, dr. Erdős Adolf 2, Elmán József 3, Erdődi H. cukrász 4, Érmelléki keresk. részvénytársaság 10, Friedrich főherceg 200, Franz Salvator főherceg 100, Fircák Gyula 30, Farkas Albert 1343, báró Fehérváry Géza 40, Ferenczy Ida 10, Füchsl tes. vérek 10, Farkasházy Zsigmond 50, Fülepp Kálmán 5, Fonciére Pesti Biztosító Intézet 20, Farkas József 10, Fisch Ignác 10, dr. Frank Ödön 2, dr. Fássy Lajos 5, Fröhlich János 4, Ficsek Lajos 2, Fényes Akos 4, Fráter Béla 1, Fodor Lajos 2, Fekete József 2, dr. Fráter Gáspár 5, Fehér Nándor 2, Ferencsik Ödönné 14, Fráter Zoltánné 5, Fábry Albert és neje 10, dr. Flatt Viktor 5, gróf Festetich Jenő 10, gróf Forgách László 10, Feszl Zsigmond 10, gróf Festetich Vilmos 20, Fanta Géza 10, Fassie Sándorné 3, Ferdényi Olivér 1, dr. Fisch Aron 2, Filipovich Alajos 1080, Foglár József 10, Flegman Armin 10 koronát.

x Mit hoz a jövő hónap? A férfi és gyermekruha szakmában ez idő szerint vezető szerepet játszó Koch Testvérek cég, a hazai ipar szolgálatában egy újabb nagy lépést tett előre. A nagyobb vidéki városokban sorra fióktelepet létesít; most Nagyváradon, az ujonnan épült Poynár palotában, november elsején nyitnak egy a fővárosi áruházuk mintájára berendezett nagy fióktelepet, melyet a nagyváradai vevőközönség igényeinek lelkiismeretes kielégítése érdekében egyik cégfőnök személyesen fog vezetni Fenti cégre felhívjuk a nagyváradai közönség figyelmét.

IRODALOM.

Örökzöld Levelék Árpádházi Szent Erzsébet Asszony tiszteletére.

— Összegyűjtő: *Ruszka Antal* Zoltán, nagyváradai lat. szert. áldozópap. Kapható a füzet a szerzőnél Dobozon, Békésmegye (56 oldal.) Ára 40 fill. —

A jubileumok korát éljük. E hónapban két olyan évszázados évfordulóra készül a magyar nemzet, melyek dicsőségére válnak a magyarnak minden nemzet szemében. Szent Imre 900 éves és Árpádházi Szent Erzsébet 700 éves emlékünnepe dagasztja ma az előkészületek lázas sietségével a magyarán és más keresztényien érző keble. S ez jól van így.

Épen ezért üdvözlünk minden momentumot, mely ez ünnepet mélyíteni hivatott, mint az előttünk fekvő kis füzetke. Közvetlen célja, hogy árpádházi Szent Erzsébet évszázados ünneplésére rendezett ájtatosságoknál kis kézikönyvül szolgáljon, általában pedig az, hogy a kedves Szent Lajos erényeinek terjedését a magyar nép körében előmozdítsa.

Ezen célnak megfelelő a kis füzetnek ugy külső kiállítása, mint belső tartalma.

Külsőjében igen ajánlja a füzetet Roskovits Ignác gyönyörű képe, amint Árpádházi dicső sarja királynői köpenyét nyújtja a nyomorban szenvedő nő fölsegítésére, továbbá a világos beosztás, valamint a tiszta nyomás és jó minőségű papír, — melyek mind a nagyváradai *Szent László* nyomdát dicsérik.

Még több elismeréssel kell szólnunk a szerző gyűjtő munkájáról, melylyel a mű tartalmát megállapította.

A magyarországi Szent Erzsébet ünnepélyek fényét nagyban emeli a nymbus, jmelyle *X. Pius* pápa ösztönsége apostoli levele vonta dicsőült, szentünk erényeit s a nemzet kegyeletét nagyasszonya iránt; éppen azért a legméltóbb bevezetője e füzetben is a belső tartalomnak Ösztönsége apostoli levelének magyaros fordítása.

A második fejezet röviden, de ügyesen foglalja össze *Szent Erzsébet életét*, melyből a harmadik fejezet elmelkedése a keresztény életre gyakorlati igazságokat von le.

Az »Örökzöld levelék« babér levele a »*Szent Erzsébet asszony kis zsolozsmája*« című negyedik fejezet. A Breviarium kis óráinak mintájára beosztott kis zsolozsma himnuszai rövidke, de igen kedves, gördülékeny sorok; az antikonák és versiculosok Szent Erzsébet életéből vett monumentumok és a szentírásból való odavágó idézetek láncolatában gyönyörű imádsággá emelkedik egy szép lélek tiszta életét, mely a hozzáfűzött könyörgéssel esdi le számukra a kedves szent erényeinek követésére az Isten kegyelmét.

Ugyanezt mondhatjuk *Szent Erzsébetnek* magánhasználatra szánt litániájáról. Igaz, találó vonások, mindmegannyi kiváló erény minden sora, mely Szent Erzsébet közbenjárását teszi hathatósabbá Istennél tisztelői számára.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Salome, Cremonai hegedős.
Szerda: Nászinduló.
Csütörtök: Gyurkovics lányok.
Péntek: Bernát.

Szombat: Bibliás asszony.
Vasárnap d. u.: Vörös sipka, este: Josett kisasszony, a feleségem.

Pillangó kisasszony.

Tegnap este újra végig hallgattuk Puccini remek operáját, élveztük hatalmas és színpompás zenéjét és gyönyörködtünk *Károlyi Leona* művészi játékában és énekében. Pillangó kisasszony nem a színműben, hanem az operában az ő legjobb szerepe. A tizenöt éves leánya az ő hangját éppen úgy eltalálja, mint a megcsalt asszony mélységes fájdalomának kitörését. Az opera felét ő énekli végig, de a hangja sehol sem mondja fel a szolgálatot. Deklamációja tökéletesen érthető. *Toronyi* főleg az első felvonásban kitűnően hangjánál volt s magas fekvésű szerepét friss, erős csengő hangon énekelte. *Szende* és *Tóthné* szintén igen szépen énekeltek. Az énekkar s a zenekar is derekas munkát végzett. A bérlőkön kívül csak kis számu közönség volt jelen, úgy látszik a publikum zömével a Pillangó kisasszony zenéje túlnehéz. Valóban nem könnyű dolog a hangnemek folytonos és káprázatosan gyors váltakozásait figyelemmel kíséreni s bizony olyan áriát sem találni benne, a melyet egy hallásra utánna füttyölhetne valaki. De hát nem mindig az a szép, a mi egyszerű s aki egyszerre nem tudja élvezni e Pillangó kisasszonyt, halgassa meg — másodszor is. *Dr. K. J.*

Salome. Ma este harmadszor játszódik le előttünk Salomének, a keleti hercegnőnek fanasztikus történetét. A drámával ismét a *Cremónai Hegedűs*, *Hubay Jenő* egyfelvonásos operája kerül színre.

A nászinduló. Szerdán adják újból Henri Bataille nagyszerű társadalmi színművét: *A nászinduló*. A francia szerzőnek ez a kiváló darabja valóban megérdemli, hogy mennél gyakrabban repertoáron. Kedves, fordulatos, egyszerű cselekménye van, mely egy estén át szakadatlan szórakozást kínál. Alakjait az életből mintázza s így a maguk közvetlenségével hatnak. A darabot nálunk olyan összevágó előadásban hozzák színre, hogy az író minden gondolata érvényesül benne.

TÁVIRATOK.

A király egészsége.

Bécs, nov. 4. A király egészsége állandóan jó s köhögés egyáltalán nincs. Ma délelőtt 11 órakor félórát kihallgatáson fogadta Hechtenhald, déltájban pedig Beck bárót, ki számos dolgról tett neki előterjesztést, többi közt arról is, hogy a kiegyezési tárgyalások Budapesten jó eredménnyel végződtek. Jelentést tett a két cseh miniszter lemondásáról is, de az új miniszterek kinevezésére vonatkozólag nem tett javaslatokat, mert azon határozattól függ, melyet a betegsége óta ma adott általános kihallgatást.

Wekerle bécsi utja.

Budapest, nov. 4. Wekerle miniszterelnök a hét folyamán Bécsbe utazik, hol a király fogadni fogja, mert sok hátralekötött ügye van, melyről a királynak referálnia kell. Esetleg a többi magyar miniszterek is rövid időn belül audienciára mennek a király elé.

A kiegyezés és a pártok.

Budapest, nov. 4. A függetlenségi párt határozatához képest a kiegyezés felől annak bizottsági leárgyalása után fog dönteni. A Magyar Hírlap hozta először azt a hírt, hogy a függetlenségi párt vezetősége nem szándékozik a kiegyezés megszavazását pártkérdéssé tenni. Mint értesülünk, a kiegyezéssel a néppárt is foglalkozott és elhatározta, hogy a kiegyezés mellett csak akkor foglal állást, ha annak megszavazását a függetlenségi pártban is pártkérdéssé teszik, ellenkező esetben ők sem fognak állást foglalni a kiegyezés mellett.

Jelenet a folyósón.

Budapest, nov. 4. A képviselőház folyósóján ma folytatása volt a Lengyel—Csizmazia afférnek. Eitner Zsigmond ugyanis meglátta Lengyelt, odalépett hozzá, s így szólt neki:

— Mitéle hazug nyilatkozatot tettél közzé, azt állítván, hogy nem hallottad Csizmazia kijelentését. Hiszen te jelen voltál és mindnyájunk füle hallatára mondta Csizmazia, hogyha ő lett volna bíró, úgy vágta volna pofon Vázsonyit, hogy Erzsébetvárosban szedték volna össze. Vald be, hogy hazudtál!

— Én nem hagyom magam ilyesmivel utamról eltérni. Te csak menj be a terembe, ott a helyed.

— Én oda megyek, ahova akarok, de azt állítom, hogy te hazug fráter vagy!

Hazug hír Zichy Aladáról.

Budapest, nov. 4. Több fővárosi lap megírta, hogy Zichy Aladár gróf a király személye körüli miniszter Vajdáról Keszthelyen utaztában a nagykanizsai uton Szöbedencs közelében revolverrel rálőtt egy parasztra, mert nem akart automobiljának kitérni. A M. T. I. illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján megcáfolja a rosszakaratu hírt, Zichy Aladár gróf egy év óta nem járt azon a vidéken, ahol ez állítólagos kaland vele történt volna és egy év óta nem ült automobilon. Zichy Aladár gróf e hírről egy barátjának azt a kijelentést tette, hogy örültség róla ilyesmit feltételezni is.

Iparosok küldöttsége a kormánynál.

Budapest, nov. 4. Ma a budapesti iparosok egy küldöttsége tisztelgett a kormánynál a képviselőházban Thék Endre vezetésével és bizalmát fejezte ki a kormánynak a kiegyezés miatt.

Néptanítók sztrájkja.

Ó-Becse, nov. 4. Az erős fagy következtében a néptanítók kénytelenek voltak a tanítást beszüntetni, mert a község nem fűteti az iskolákat. A tanítók különben is elégedetlenek, mert az 1-én esedékes fizetéseket még ma sem kapták meg. Tegnap értekezletet tartottak és elhatározták, hogy addig, míg fizetést nem kapnak, az előadásokat semmi körülmények között nem tartják meg. A községi iskolákat az állam segítyezi ugyan, azonban sem a község eljárásága, sem az állami felügyelő a közoktatással nem törődik. A tanítók száma 35,

akik bejelentették az eljáráságnál a munka beszüntetését.

Sikkasztó ügyvéd öngyilkossága.

Temesvár, nov. 4. Weisz Bernát dr. idevaló ügyvéd ma föbelötte magát és meghalt. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy nem akart mint sikkasztó és váltóhamisító ügyvéd tovább élni. Most derült ki ugyanis róla, hogy ügyfelei pénzét elsikkasztotta és nevükkel hamisított váltókkal tetemesen megkárosította. Vagy százezer korona a kár, amit a lelkiismeretlen ügyvéd ily módon ügyfeleinek okozott.

Közönség köre.*

Egy szomszédnak.

A Nagyvárad vasárnapi számában „Egy szomszéd” aláírással valaki előad egy mesét, hogyan dobtak ki egy családot a legényegylet épületéből? Nehogy valaki felüljön mesének, ime a való tényállás:

A bérlőházban lakással és üzlethelyiséggel bíró gőzmosósnak a legényegylet felmondott május 1-én nov. 1-re. A lakó pert indított a felmondás érvénytelenítése iránt, ezt a pert azonban két tórumon elvesztette. Ki is vett magának új lakást és üzlethelyiséget, hanem azért bent maradt a legényegyleti épületben is. Az egyesület most építkezik s a perelő lakó által eddig használt helyiségre most kerül a sor. Minthogy ő felszólítás dacára kijelentette, hogy ő csak azért sem költözik ki, nem lehetett mást tenni, mint elkezdni az építkezési munkálatokat. Ez történt szombaton. Erre aztán ő is meggondolta a dolgot s most már költözik új lakásába.

Ez a való tényállás.

Egy másik szomszéd.

NYILTTÉR.

21 éves polgár-leány, *egyellen* gyermek, 100,000 korona készpénzhozományal, szerény, jó kedélyű, jelentéktelen testi hibával, *nőül menne* szolid, habár vagyontalan uri emberhez. Ajánlatok intézendők: „**Hymen**”, **Berlin 18**, címre.

DR JULIER VILMOS

szülész és nőorvos

Lakása Ezredévi emléktér 6. sz. alatt van.

Sürgős értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelenleg Bémer-téri bódében levő **Kobrak-féle cipőraktár teljesen feloszlik** és az összes raktáron lévő cipő árukat minden elfogadható árban elárusítjuk.

Minthogy ilyen kedvező alkalom csak ritkán kínálkozik, kérjük a n. é. közönséget, hogy bevásárlásait mielőbb eszközölje, míg a készlet tart.

Teljes tisztelettel:

Eigner Ede és Társa.

Berendezés eladó. — Telefon szám 695.

Csak november 1-ig.

Legjobb

Cipők

legolcsóbban*****
REICHARD ÁRUHÁZA
cégnél kaphatók.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciából.)

57

— Két nappal — suttogá. — És őt vagy hat napja lesz, hogy ugyanezen mondatok... Elámulva nézett maga elé. Akaratán kívüli,

gépies löprengése hamar véget ért. A batiszt és csipkével takart vállakon hideg futott végig.
— Ah! — jajdu t fel majdnem hangosan ismerem határt nem ismerő ambícióját... De ezt azért nem hihetem... Ez nagyon is borzasztó lenne!

Lázasan hajolt férje felé és magánkívülmondá:

— André, szólj... Mondd, hogy nem igaz!

Az alvó nem mozdult. Békés arcán előmlött az öntudatlanság; csak a hortyogása szűnt meg. Lélekzetvétele egyenlő lett a mély álomban.

Minő messze volt ilyen nyugvástól az oldalán remegő ideges teremtés! Néhány pillanat alatt a Claire agyában olyan borzasztóan ávilant gondolat befejezte pusztítását. Tűzbarázdaként húzódott az végig az asszony megremegető idegein. És lekiszorogását elviselhetetlen, összefüggés nélküli gondolatok kísérték. Megmerevedve, görcsökben feküdt és fuldoklott és éppen csak annyi ereje maradt, hogy ne kiabáljon fájdalmában. Szájához szorította a lepedőt, hogy visszafojtsa kiáltásait. Nem volt szabad, hogy André tudja, minő sújtó villám gyújtott világosságot benne. Mert azonnal meggyűlölné őt. Ezt pedig nem tudná elviselni. Összeomlott bizalma még nem temette el szerelmét. Már csak arra a gondolatra is, minő keményen, bizalmatlanul néznének rá e kedves szemek, a szerencsétlen asszony rosszul lett.

— Én Istenem — gondolta — miért kellett azt a szerencsétlen papírost megtalálnom? Most már értem, miért rejtegette... De mi is volt az igazában?... Fogalmazvány?... Kísérlet?... Igen, ő elkészítette, hogy lediktálhassa, vagy lemásoltassa. Mert a hamis okiraton nem lehetett az ő kezeirása... Hamis okmány. És egy asszony elvesztésére kigondolva... Ó!... Andie tette ezt... De hiszen ez lehetetlen!... Beleőrülök!... Különben ő nem adott egészen rendes feleletet. Nem aludt-e már félig?... »Két nap előtt«

... Ugy mondta, »két nap előtt«. Talán nyolc volt... Talán már előbb felfedezték ezt a levelet, mielőtt én azon néhány általa irt sort láttam... De miért írta azokat? És annyira megfontolva, telve törlésekkel?...

Ismernie kellett volna a szöveget... Vagy nem rejtőzött volna el annak leírásánál?... Hogyan! De ellenkezőleg... Ő akkor azonnal dicsekedett volna előttem, mint ma tette. És mindenki tudná már... Aztán a miniszterium nem szorongana már egy hét óta, ha ez a bizonyíték kezében van...

Ezen elvitázhatatlan tények sulya alatt Claire félbeszakította gondolatait. André diadalmas hanglejtésével, a füleiben csengett a precíz állítás: »Kirántottam a kormányt a bajból. Bardal együgyű, bátortalan ember. Én megállapítottam a márkiné bűnösségét. A jövőm biztosítva van. Megkapom a rendjelt... sőt többet annál.«

Ah! nem lehet többé kétség... Ő vitte végbe ezt az aljas cselszövényt. Claire lelkében most tanuk keltek a tény valószínűségének bebizonyítására: a közös élet ezer emléke, mozdulatok, taglejtések, merész kinyilatkoztatások, melyek sokszor akaratlanul csusztak ki, amiken át akaratlanul átszállamlott az embernek határtalan önzése, megvetése mások jogai iránt, mértéktelen nagyravágása.

— És engemet nem a vagyonom miatt vett-e el? — kérdezte önmagától a szerencsétlen Claire.

Mert álmatlanságának kinzó izgatottságában érezte, mint tör ki belőle a keserűség forrása, amit eddig csak hinni akarása tartott vissza, de ami most áttörve a gáton, egészen előntötte őt, ahelyett, hogy mint egykoron zavaros óráiban gyanusítva, csepegne a szívébe.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

DR. VUCSKICS GYULA.

NAGY OCCASIO.

A tulhalmozott raktár miatt az összes árucikkekben a mai naptól kezdve
november 15-ig

10% árengedmény az előirt és szigoruan szabott árakból
ifj. **KOHN SÁMUEL** áruházában Nagyvárad.

Alapított 1858.

Alapított 1858.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

PÁL SÁNDOR

épület-, portál-, diszmű- és butor
asztalos mester.

Rákóczi-ut 10 és Szaniszló-u. 2 sz. Stern palotában.

Elfogadok minden ezen szakmába vágó
munkákat úgy mint épületek, portálok,
üzletek, gyógyszerárak berendezését a
legkitünőbb szaktudással, ugyszintén át-
alakításokat és butorok javítását, fénye-
zését igen szolid árak mellett hivatkozom
városunk intelligenciájának több elismerő
nyilatkozatára, ezért is kérem a nagyér-
demű közönséget, hogy bizalommal fel-
keresni kegyeskedjenek, egy levelező lap
általi meghívásra bár hol megjelenek és
költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Kiváló tisztelettel

Pál Sándor,
speciális szakiparos.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMII, IPAR- ÉS TERMÉNY-
HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott köz-
gyűlésünkön elfogadott és a nagyvárad kir.
törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatás-
nak megfelelően, intézetünknek minden 140
frttól szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett rá-
fizetéssel 300 koronára feleltelt új részvényt
lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvé-
nyeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket,
az összes még le nem járt részvényekkel együtt
f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán
bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztárá-
nál rövid uton beadni sziveskedjenek. A bekül-
dött vagy beérkezett részvényekről elismervényt
adunk vagy küldünk, melynek visszaadása elle-
nében a megtelelő új és a kellő szelvényekkel
ellátott részvényeket f. évi december 15-ét köve-
tőleg ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az
új részvényeket más névre óhajtja kiállíttatni,

mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kér-
jük e kívánságát velünk a részvények beküldé-
sénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási
költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert
különben az új részvényt ugyanarra a névre
fogjuk kiállítani, mint amely a régi részvényen
volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott
közgyűlésen részvénytőlként telemelése céljából
kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek,
tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október
15-ig méltóztassanak minket értesíteni, hogy e

részvényeket egyenkint mely névre kívánják
kiállíttatni. Ha e határidőig ily értesítést nem
kapunk, e részvények a kellő befizetéseket tel-
jesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMII, IPAR-
ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok
s így a részvény csak egyénnek, bejegyzett cégnek,
részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi
személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére
szólhat. 253

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni
minden nap lehet

aki már ma előfizet egy évre,
az december hó 1-ig a lapot
ingyen kapja.

A kőszéngáz ára fűtés-, főzés- és ipari célokra.

Julius 1-től a nagyvárad légszeszgyár mind-
azoknak, akik ha csak részben is gázzal világítanak, az
ipar-gáz árát **20 (husz)** fillérre szállította le.

Tekintve a tüzifa folytonos áremelkedését, főzésre a gáz
most már sokkal olcsóbb, fűtésre pedig alig kerül valami-
vel többbe, sőt ha a tisztogatás költségeit leszámítjuk, egy-
általán nem kerül többbe a fával való fűtésnél. Hát még a
fa beszerzésével és raktározásával való bajok.

*Kísérlet céljából egy-két hónapra
gázkályhákat*

==== *kölcsön is adunk* ====

Nagyvárad, 1907. július hó.

Nagyvárad légszeszgyár.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.**
60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű *izzólámpa különlegességek,* fény-
képes z lámpák, ugyancsak **5** százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** ←
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motrokat

1/4 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, iv ámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

**Legjobbak
a
Moskovits
szőlők.
Kossuth-utca 5.**

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtsza
sárgert
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó- mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Butor kiállítás.

az Első Nagyváradi Műbutor-gyárban
Fő-utca Guttman-házban
Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindennemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak. Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm.

Szíves megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, 200 Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421.626.

Félix-gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely

Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb kénes hőforrása:
viz hőfoka: 50 celsius.

Gyógyjavallat fürdő alakjában.

Csusz, reuma és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészek-gyulladások, méh hurut, medencebéli sejt-szövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógy-mód alakjában idült gyomorbántalmaknál makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás.

Pensió-rendszer: Okt. hó 1-től, máj. 1-ig.

Elsőrendű napi ellátás szoba, fűtés, világítás és fürdés:

naponként 7 korona.

Prospektust küld az igazgatóság. 1-10

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kártelen kívül szállítanak azonnal bármely mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra

Legkiadósabb természetes szénsav!

Abud. székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4615. sz. vegyelmezési bizonyítványának kivonata: Szaga és íze: rendes. Szénsavtartalma: 99.57 százalék. A viz-gált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban tel. fon 18. sz.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

Sorsjegyeink, reklámtábláink kifüggesztése által jelzett helybeli viszontelárusítónknál eredeti árban kaphatók.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.